

KÜLFÖLD

nyújtandók be, a mutatványművek pedig május hó 20-ika és 30-ika között a városligeti műcsarnokba szállítandók.

Az ösztöndíjakat a M. Orsz. Képzőművészeti Tanács véleménye alapján, a Vallás- és Közoktatásügyi Miniszter úr adományozza.

Budapesten, 1904. május hó.

A Magyar Orsz.

Képzőművészeti Tanács.

PÁLYÁZATI HIRDETÉS. A M. Országos Képzőművészeti Tanács ezennel pályázatot hirdet az építőművészet köréhez tartozó két ösztöndíjra és pedig:

1 ösztöndíjra 1200 koronával
1 " " 600 "

Ezek az ösztöndíjak a kiadásuktól kezdődő egy évre szólnak és céljuk az, hogy olyanokat, akik az építőművészeti pályán az alapvető képzésen már túl vannak és a hivatottságnak kétségtelen bizonyítékait tudják felmutatni, tanulmányaiknak kiegészítésében támogassák. E kiegészítés vonatkozhatik külföldi építőművészeti alkotások tanulmányozására, de vonatkozhatik hazai tanulmányutakra is, hazai műemlékeink architektúrájának megismerése, feldolgozása és közzététele céljából.

Pályázhatnak a kir. József műegyetemet végzett építészek vagy olyan, akár itthon akár a külföldön tanult építészek, akik az építőművészeti képzettségnek a József műegyetemet végzett építészeknek képzettségével ugyanazon fokán állanak.

A pályázaton csak magyarországi honosságú egyének vehetnek részt.

Folyamodásában pályázó előadni tartozik életrajza főbb adatait, végzett tanulmányait és további tanulmányaira vonatkozó szándékát, mely reá nézve az ösztöndíj elnyerése esetén kötelező erejűvé válik.

Olyanok, akik tanulmányaikat a külföldön végezték vagy a külföldön már huzamosabb ideje tartózkodnak, folyamodásukhoz nyilatkozatot mellékeljenek, melyben kötelezik magukat, hogy az ösztöndíj elnyerése esetén legalább az ösztöndíj élvezetének egy évi tartama alatt Magyarországon maradva, a hazai építőművészetet tanulmányozzák. E kötelezettség teljesítését az illetők becsületbeli ügyének tekinti az Orsz. Tanács; nem teljesítése pedig az illetőt az esetleges további ösztöndíjazásokból kizárja.

Az ösztöndíjas év elmúltával az ösztöndíjat élvező tartozik az ezen idő alatt végzett tanulmányairól leszámolni az Orsz. Tanácshoz benyújtott tervek, vázlatok, fölvételek vagy egyéb tanulmányok és írásbeli jelentés alakjában.

Az ösztöndíj kétszernél többször egyáltalában nem kapható meg. Másodsor is csak kivételképen, igen nyomatékos okok alapján.

A pályázók folyamodványaihoz mellékelendők:

a) építészeti tervezetek (tervrajzok, festmények, vázlatok, fölvételek stb.) oly számban, hogy azok az illető képzettségéről hű képet nyújtsanak.

b) az életrajzi adatokat igazoló okmányok eredetiben vagy hiteles másolatban (szül. bizonyítvány, honossági igazolvány, a végzett tanulmányokra vonatkozó bizonyítványok stb.).

c) A külföldön töltött időtartam bevallása és a vele összefüggő fentemlített nyilatkozat.

A folyamodások a vallás- és közoktatásügyi miniszter úrhoz címezve 1904. évi május 30-ig az Orsz. Képzőművészeti Tanácsnál (Bátory-u. 12.) nyújtandók be. A mutatványművek pedig május 20—30. között a városligeti műcsarnokba szállítandók.

Az ösztöndíjakat a M. Orsz. Képzőművészeti Tanács építőművészeti szakosztályának véleménye alapján a vallás- és közoktatásügyi miniszter úr adományozza.

Budapest, 1904. május hó.

A Magyar Orsz.

Képzőművészeti Tanács.

KÜLFÖLD.

Növények tárlata Düsseldorfban. — Csipkekiállítás Párisban. — Mária Terézia korabeli egyházi ruhák és porcellán kiállítás Bécsben. — Magyar gyűjtők a bécsi kiállításokon. — A legközelebbi kiállítások Milanóban és Drezdában. — A háború hatása az orosz meg a japán iparművészetre. — Gillot-aukción. — A hamburgi múzeum „keletázsiai” tárgyai. — Az olasz múzeumok rendje. — Pierre Roche szobrász. — Elhunyt művészek.

A TAVASZI hónapok képezik a kiállítások legfőbb idejét. Mindenfelől friss hírek érkeznek hozzánk: St.-Louis-ban meg-

nyílt a sohanemlátott arányú univerzális kiállítás; máshol meg szakszerű különválasztással virágokat, porcellánokat, csipkéket, egyházi ruhákat stb. mutatnak be a legtanulságosabb csoportosításban. Természetesen emellett az iparművészet felvonul a gócpontokon a maga rendes tavaszi tárlatán is. Soha ilyen bőség a látnivalókban.

A tavaszi kiállítások legigazabbika azért mégis a kertészeti kiállítás. A DÜSSELDORFI VIRAGOK TÁRLATA iparművészeti szempontból is nagyfontosságú, azonkívül minden e nemű kiállítást felülmúl arányaiban és ötletességében. A kiállítás május 15-től október 20-ig tart. Nemcsak virágok és növények szerepelnek ott, hanem a főszűly azoknak az alkalmazására van helyezve, teret ad a tervezőművészek találmányának s ezzel a művészi ipar köréhez csatolja a kertészetet. Városok szerint jelennek meg a kiállítók s vállvetve oldanak meg egy-egy feladatot. Így a berliniek egy virágos díszű mennyezős házat állítottak ki, az ebédelőben, a szalonban a lakodalmi alkalomnak megfelelő virágpompa díszlik. Eredeti a hamburgiaké is: egy díva ünneplésére felvirágozott lakás. A kölniek a császári pár fogadására szolgáló virágpavillont csináltak, amelyben nagy terített asztal mellett készen állanak a felségeknak átnyújtandó csokrok is. Van aztán táncterem kotillionhoz szükséges díszszel, virágkorzó (csolnak, kocsi, automobil stbből összeállítva), temetési pompa és minden más elképzelhető, ahol csak virágot lehet alkalmazni Összesen 64 feladat, amelyek jutalmazására több mint 200 ezer márka díj szolgál.

PÁRISBAN CSIPKE- ÉS HIMZÉSKIÁLLÍTÁS nyílt meg májusban, helyszíne a Galliera-múzeum. Évek óta nem volt kiállítás a francia fővárosban, amely iránt akkora érdeklődést mutatott volna a közönség, mint ez iránt. Természetesen a — hölgyközönség. Már a megnyitás napján valóságos tolongás volt a termekben, mintha — ezt egy párisi lap írja — ékszereket licitáltak volna. Három osztálya van a csipkekiállításnak: a gyárosoké, a művészeké és a csipkegyűjtőké. A leggazdagabb az első, a legérdekesebb természetesen a harmadik. Ennek az osztálynak, de az egész kiállításnak is a legszebb darabja a Vatikánból való, egy csipkekering, amelyet Bayeux hölgyei ajándékoztak 1887-ben XIII. Leó pápának. Kincset ér Eugénia császárné egy csipkeruhája is. Több mennyasszonyi fátyol közül

kiemelendő Amália portugál királyné és Boni de Castellane grófné mennyasszonyi fátyola. A kiállítás tanulsága pedig az, hogy a kézzel csinált csipkével a gyárban készült nem versenyezhetik, a gép ebben a mesterségben olyan szépet, finomat alkalmasint sohasem fog produkálni, mint az ember keze.

PARAMENTEN-AUSSTELLUNG cím alatt a bécsiek összegyűjtötték a Mária Terézia korabeli egyházi ruhákat. A XVIII. század ez idején Ausztriában már virágzó selyemgyárak voltak s az uralkodónő minden igyekezete arra irányult, hogy a legfinomabb szövetekben se szoruljon országa idegenre. Maga az udvar járt elő jó példával, otthon készült szövetekből csináltatta ruháit. Természetesen ez a textilipari fellendülés érezhető nyomokat hagyott az egyházi felszereléseken is. Annál is inkább, mert régi szokáshoz híven a misemondó ruhák egy része épp az uralkodóház tagjainak öltözékeiből készült. A koronázási köpenyeket, szoknyákat stb. átszabták pluvialénak, dalmatikának vagy kazulának. Új formájában hímzéssel rakták meg vagy a hímzést is kinyírták különféle ruhákból és úgy varrták rá a szövetre. A kiállított nehéz selyemalapú szövetmustrák, a rá alkalmazott hímzett és paszomántos díszek ornamentikája a barok egy korcsosodása, amelyet újabban szeretnek Habsburg-barok névvel illetni. Úgy hogy e bécsi kiállítás nemcsak művelődés-történeti becscsel bír, de a művészeti szétágazás egy jellegzetes irányát tárja fel.

Magyar kiállítók is szép számmal vonultak fel régi egyházi ruhákkal, talán csak az esztergomi főszékesegyház maradt el azok közül, ahol sok értékes Mária Terézia korabeli öltönyöket őriznek. Legtöbbet (7 misemondóruhát) a székesfejérvári székesegyház küldött be, a kalocsai székesegyház 5, a szepesi 1, a győri 1, a szatmári 1, az ungvári 1, a gyulafehérvári 1, a pannonhalmi főapátság 1, a pozsonyi dóm 1, a fogarasi katonai várkápolna 5, a biai templom 1, a csepeli templom 1, a loretoi templom 1, a csepini 2, Pálffy Miklós herceg 1, a pozsonyi Orsolya-zárda 3, az u. o. Notre Dame zárda 2, az u. o. Erzsébetapácák 1, a nagyszombati Orsolya-zárda 2 tárggyal van képviselve. A munkácsi görög katolikus püspökség pásztorbot, mellkereszt, szenteltvízhintó, emofor, dalmatika, mandias, mitra, kamilanchion és mosdószközből álló felszerelést állított ki. Az egész kiállítás legszebb tárgyai közé

szem előtt fogja tartani azt a haladást, melyet az összes nemzetek a múlt évszázadban tettek. A követek és egyéb jelenlévő személyiségek üdvözölték az elnököt a kiállítás megnyitása alkalmából és táviratilag üdvözölték a st.-louisi megbizottakat. Magyarországot a megnyitáskor Szögyény György kormánybiztos és Horti Pál, a magyar csoport tervezője és rendezője képviselték.

A St.-Louisból érkezett hírek szerint a kiállítás a megnyitás napjára nem készült el, úgy hogy egyes csoportok, különösen külföldiek kiállításai még a rendezés kezdetén voltak. A magyar csoport, bár a küldemények idejére megérkeztek, szintén pár heti késedelemmel készül el, aminek okát első sorban a hírlapokban is említett abnormis időjárásban kell keresnünk, amely az építkezéseket az egész kiállítás területén megakasztotta.

E sorok írásakor az Iparművészeti Társulat még nem kapott hivatalos jelentést a magyar csoportról, de a kormánybiztossal folytatott táviratváltásokból következtethető, hogy a munka serényen folyik s a magyar csoport alighanem már készen is van. A látogatók zöme amúgyis csak június hóra várható, amikor az időjárás a legkedvezőbb szokott lenni. Amerikában élő hazánkfiak egyébként a legélénkebb figyelemmel kísérik a magyar kiállítást és lapjainkban egymásután jelennek meg erről érdekes tudósítások.

Mint értesülünk, a német szecesszionisták és utánuk a bécsiek is visszaléptek a st.-louisi kiállításon való részvételtől. Állítólag a minisztérium beavatkozott terveikbe s ezt vették zokon.

PIERRE ROCHE francia szobrászművész a modern dekoratív szobrászatban nyitott új csapást. Gypsographie-nak nevezi eljárását, mely nem sokban különbözik a stucco-eljárástól technikailag. Vele azonban a szobrászat keretén belül oly festészeti hatást ér el, amely szorososan a modern törekvésekhez csatolja a díszítő szobrászatot. Olyan plasztika ez, mely inkább csak rajz, a rajzot azonban kiemelkedő vonalak folytán létrejövő világítási effektusok állítják elő. A rajz jellegéhez tartozik az is, hogy mindig teljes akciót, mozgást ábrázol. A kerámia terén is sok érdekes alkotást hozott létre Pierre Roche. Szövetkezett Bigot-val és csempéket, szupra-

portákat, síremlékeket, vázákat, építészeti részleteket készítettek együtt nagy tűzben égetett kerámiából. Roche előszeretettel alkalmazza az emberi formákat egy kissé rodinesque-módon, de sok tanulsággal szolgál az anyag változatos felhasználására, művei közül erre a legkiválóbb példát képezi Loïe Fuller párisi színházának kapubejárata.



EGHALTAK: Hellmuth Eckmann, a Simplicissimus szerkesztője. Heinrich Walter, nürnbergi rézmetsző.

SZAKIRODALOM.



AGYARORSZÁG TÖRTÉNETI EMLÉKEI AZ 1896-İK ÉVI EZREDÉVES KIÁLLÍTÁSON.

II. rész. Szerkeszti: Szalay Imre. Budapest—Bécs. Gerlach Márton és Társa 1904, 4^o 272 l. — Henszlmann, Ipolyi és Rómer korszakos működése óta művészettörténelmi irodalmunk alig haladt pár lépésnyivel előbbre. Ha fölfogásunk a hazai művészet multjáról mégis nagyban különbözik az érdekes uttörőktől, ennek oka főleg abban rejlik, hogy művészetünk emlékei az utolsó két-három évtized folyamán a történelmi színű kiállításokon egyre nagyobb számmal s mind jelentősebb példányokban kerültek közszemlére. E kiállítások mind annak voltak bizonyosságai, hogy a kutatás nálunk Henszlmann és jeles társai működése után sem szünetelt, csak jellege változott meg. Míg műtörténelmünk úttörői nem késnek kutatásaik eredményét irodalmi formában közzé tenni, addig a kiállítások érdekében buvárkodó tudósaink megelégedtek azzal, hogy az általuk gyűjtött anyagot a szakembereknek hozzáférhetővé tették. Messzire vezetne, ha azt kutatónk, miért maradt el nem egy ilyenmű kiállításunk anyagának a tüzetes földolgozása, miért nem áll arányban az anyaggyűjtéssel, ennek publikálása. Csak egyet említünk föl e körülmény számtalan okai közül s ez az, hogy maga a kutatás sem folyik nálunk rendszeresen, s bár rátermett, hivatott erők nélkül nem szükkölködünk, tudományos életünk, hivatalos világunk berendezése olyan, hogy minden tagjának idejét szétforgácsolja, úgy hogy egyetlen nagyszá-